

PROPOZÍCIE
GORAZDOV LITERÁRNY PREŠOV
XXIV. ročník

Súťaž je platformou na rozvoj nábožensky orientovanej literárnej spisby a jej odborné usmerňovanie. Súťaž je celoštátna, s medzinárodnou účasťou.

Bratislava 31. 05. 2019

Článok 1 VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA

1.1 Charakteristika súťaže

XXIV. ročník. Uskutočnením slávnostného Dňa sv. Gorazda v Kútoch v roku 1990 ako prvého podujatia Svätogorazdovských dní na Slovensku sa zaznamenal zrod novodobej duchovno-kultúrnej, národno-vlasteneckej svätogorazdovskej tradície.

Súťaž nie je tematicky ohraničená. Autori by sa však vo svojich literárnych prácach mali inšpirovať predovšetkým dielom nášho prvého po mene známeho literáta, spisovateľa, prekladateľa – svätého Gorazda. Gorazdovi sa pripisuje autorstvo omšovej knihy Kyjevské listy, spoluautorstvo na dielach Život Konštantína a Život Metoda (podľa P. J. Šafárika, E. Paulínyho, Š. Ondruša i ďalších bádateľov plné autorstvo diela Život Metoda). Gorazd sa výraznou mierou pričinil aj o prvé preklady do staroslovenského jazyka, najmä o preklad Svätého Písma, ale aj literárnych, pedagogických, právnických a iných textov.

Súťaž je platformou na rozvoj nábožensky orientovanej literárnej spisby a jej odborné usmerňovanie. Súťaž je celoštátna, s medzinárodnou účasťou. Orientuje sa na autorov všetkých vekových kategórií, ktorí vo svojom literárnej tvorbe stváňujú prvopočiatky našich národných kresťanských dejín a tradícií, zachytávajú život významných osobností a posolstvá významných udalostí národnej a kresťanskej histórie i súčasnosti, oceňujú a oslavujú duchovné hodnoty kresťansky orientovanej kultúry.

Gorazdov literárny Prešov cieľavedome, v duchu medzinárodného Dohovoru na ochranu nemotného kultúrneho dedičstva (UNESCO) prispieva k plneniu dôležitej úlohy pri tvorbe, ochrane, zachovávaní, no najmä znovuvytváraní kresťanského nemotného kultúrneho dedičstva, kde má svoje pevné miesto aj svätogorazdovská tradícia.

Typ súťaže – verejná súťaž podľa § 847 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník) v Znení neskorších predpisov.

XXIV. Gorazdov literárny Prešov tvorí súčasť jubilejných XXX. svätogorazdovských dní na Slovensku a Dekády svätého Gorazda na Slovensku 2016 – 2025, nad ktorými jedenásťkrát prevzal záštitu exprezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič.

Významnými tematickými dominantami XXIV. Gorazdovho literárneho Prešova sú jubileá viažuce sa k významným osobnostiam, udalostiam, inštitúciám súvisiacim s našou štátnosťou.

Rok 2019 bol vyhlásený za Rok Milana Rastislava Štefánika – sté výročie úmrtia

Rok 2019 je významným rokom Matice slovenskej – sté výročie jej oživotvorenia

Rok 2019 je významným rokom svätogorazdovskej tradície na Slovensku

V národných tradíciách sú to jubileá

– 100. výročie smrti M. R. Štefánika 4. máj 1919

Jedna z najvýznamnejších osobností v novodobých dejinách Slovenska. Bol astronómom, vedcom, významným politikom, diplomatom vojakom, fotografom, vojenským letcom, špecialistom na bezdrôtovú telegrafiu, jedným zo zakladateľov vojenskej meteorológie, písal knihy i básne. Od roku 1918 bol generálom Francúzskej armády a tiež generálom československých légii. Od roku 2004 je generálom Ozbrojených síl SR in memoriam.

4. máj – výročie úmrtia M. R. Štefánika pamätným dňom SR Zákon č. 117/1990 o zásluhách M. R. Štefánika oficiálne uznal, že „sa zaslúžil o vznik spoločného štátu Čechov a Slovákov“. V roku 2020 si pripomenieme 140. výročie jeho narodenia. Narodil v Košariskách pri Brezovej pod Bradlom 21. júla 1880.

– 150. výročie úmrtia Štefana Moyses, prvého predsedu Matice slovenskej 5. júl 1869

Významný činiteľ slovenského a chorvátskeho národného hnutia, diecézny biskup, pedagóg, kultúrny pracovník, verejný činiteľ, národovec. Po založení Matice slovenskej r. 1863, o povolenie ktorej sa významne pričinil, ho zvolili za predsedu prvej slovenskej úradne povolenej kultúrnej ustanovizne. V tejto funkcii usmerňoval jej činnosť v záujme všestranného rozvoja národnej

kultúry, vedy, vzdelávania a ľudovýchovy. Spolu s prvým podpredsedom, evanjelickým superintendentom Karolom Kuzmánym, predstavovali na čele Matice dvojicu takmer legendárnu, symbolizujúcu preklopenie konfesijných rozporov. Zrodila sa tak moysesovsko-kuzmányovská tradícia, symbol jednoty národa, tolerancie a vznik moderného ekumenizmu.

– 100. výročie oživotvorenia Matice slovenskej 1. januára 2019

Matica slovenská si v roku 2019 pripomína 100. výročie svojho oživotvorenia po násilnom zatvorení bývalou uhorskou vládou v roku 1875. Obnovenie činnosti Matice slovenskej sa začalo 1. januára 1919 vydaním dekrétu Vavra Šrobára. Dekrétom č. 1 z roku 1919 vyhlásil všetky práva Matice slovenskej za neporušené, čo znamenalo, že nezaničili ani počas jej nezákonnej likvidácie.

V kresťanských tradíciách sú to jubileá

– 1150. výročie úmrtia Konštantína Filozofa – svätého Cyrila 14. február 869

Bol byzantský filozof, teológ, misionár, jazykovedec, prekladateľ a hymnograf, zakladateľ slovanského písomníctva, brat Metod – apoštoli Slovanov. Pápež Ján Pavol II. v decembri 1980 vyhlásil svätých bratov Cyrila a Metoda za spolupatrónov Európy a tento cirkevný sviatok sa slávi 14. februára.

– XXX. svätogorazdovské dni na Slovensku 29. júl 1990

Prvé podujatie Svätogorazdovských dní na Slovensku v Kútoch, ktorým sme zaznamenali zrod novodobej duchovno-kultúrnej, národno-vlasteneckej svätogorazdovskej tradície na Slovensku

1.2 Ciele súťaže

- iniciovať tvorbu duchovnej poézie, prózy a drámy na Slovensku;
- prispieť k poznaniu života a diela sv. Gorazda, prvého po mene známeho vzdelanca – polyhistora a svätca slovenského pôvodu;
- prispieť k poznaniu života a diela sv. Konštantína - Cyrila a Metoda;
- vytvoriť platformu na odborné usmerňovanie takejto tvorby a tvorivý dialóg autorov, ktorí sa venujú nábožensky orientovanej literárnej spisbe.

1.3 Riadenie súťaže

Iniciátor súťaže:

PaedDr. Miroslav Holečko, predseda Cyrilometodskej spoločnosti, Bratislava, kurátor pre kresťanské tradície Národné osvetové centrum, Bratislava (1996), predseda Prezídia Matice slovenskej, Martin

Vyhlasovatelia súťaže:

Divadlo Jonáša Záborského – útvar osvetovej činnosti, Prešov
Gréckokatolícke arcibiskupstvo, Prešov
Spoločnosť svätého Gorazda, Bratislava

Spoluorganizátori súťaže:

Matica slovenská, Martin
Cyrilometodská spoločnosť, Bratislava
Spolok slovenských spisovateľov, Bratislava
Gorazdus, n. o., Prešov
Knihnica P. O. Hviezdoslava, Prešov
Oblasťná rada Matice slovenskej, Prešov
Rada Konferencie biskupov Slovenska pre vedu, vzdelanie a kultúru, Bratislava
Spolok svätého Cyrila a Metoda, Michalovce
Spolok svätého Vojtecha, Trnava
Svetové združenie Slovákov v zahraničí, Bratislava

Článok 2 ŠTRUKTÚRA SÚŤAŽE

- 2.1 Kolá súťaže
Gorazdov literárny Prešov je celoštátna súťaž v tvorbe duchovnej poézie, prózy a drámy s medzinárodnou účasťou. Je jednokolová, **vyhlasuje sa každý rok.**
- 2.2 Súťažné kategórie. Autori budú rozdelení do dvoch vekových kategórií:
2.2.3.1 žiaci ZŠ,
2.2.3.2 mládež (študenti SŠ) a dospelí autori.
- 2.3 Podmienky súťaže. Na súťaži sa môže zúčastniť každý občan Slovenskej republiky aj Slovák žijúci v zahraničí, tvoriaci v slovenskom jazyku, ktorému doteraz nebola knižne vydaná publikácia.
- 2.3.1 Súťaží sa v troch literárnych druhoch: duchovná poézia, próza a dráma (divadelná hra).
2.3.2 Zúčastnení autori môžu poslať do súťaže svoje práce napísané v slovenskom jazyku, najviac však
2.3.2.1 poetických útvarov (v rozsahu do 10 strán),
2.3.2.2 tri prozaické útvary (v rozsahu do 25 normalizovaných strán, t. j. 30 riadkov x 60 úderov v riadku) a
2.3.2.3 jednu divadelnú hru (bez obmedzenia počtu strán).
2.3.4 Do súťaže sa neprijímajú rukou písané práce.
2.3.5 Prihlásené práce nesmú byť až do vyhlásenia výsledkov tejto súťaže nikde publikované ani prihlásené do inej súťaže.
2.3.6 Autori sú povinní poslať práce
2.3.6.1 v tlačenej podobe v 4 kópiách s uvedením svojho mena a priezviska, prípadne pseudonymu, dátumu a miesta narodenia, typu školy (ZŠ, SŠ), povolania a adresy;
2.3.6.2 v elektronickej podobe (e-mail, CD).
2.3.7 Literárne práce zasielajte na adresu:
PhDr. Dagmar Rusnáková, metodička
Divadlo J. Záborského – útvar osvetovej činnosti (ďalej len „DZJ“)
Námestie legionárov 6
081 61 Prešov
Tel.: 051/772 47 49, tel. a fax: 051/772 47 49
E-mail: rusnakova.osveta@djz.sk
Každá obálka so súťažnými prácami musí byť označená:
Gorazdov literárny Prešov 2019 .

Článok 3 ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE SÚŤAŽE

- 3.1 Organizačný garant súťaže je Divadlo Jonáša Záborského Prešov - útvar osvetovej činnosti
- 3.1.1 Vyhlásenie a priebeh súťaže
Propozície súťaže budú zverejnené prostredníctvom regionálnych osvetových stredísk, v periodikách organizátorov GLP, v dennej a v odbornej tlači, na webových sídlach Divadla Jonáša Záborského Prešov (www.djzosvetapresov.weebly.com), Matice slovenskej (www.matica.sk) na webových sídlach jeho členských organizácií a v ďalších médiách.

Článok 4 ODBORNÉ ZABEZPEČENIE SÚŤAŽE

- 4.1 Divadlo Jonáša Záborského Prešov - útvar osvetovej činnosti a Spoločnosť svätého Gorazda Bratislava.

- 4.1.1 Spôsob hodnotenia a ocenenia v súťaži
- 4.1.1.1 Súťažné práce posudzuje odborná porota, zložená z literárnych vedcov, vysokoškolských pedagógov, ktorí sú literárne činnými umelcami. Odborná porota navrhne vyhlasovateľom súťaže udeliť ocenenia – diplomy, čestné uznania a vecné ceny – autorom víťazných prác v každej kategórii každého literárneho druhu.
- 4.1.1.2 Základným kritériom hodnotenia prác je ich originalita a umelecká kvalita. Pri výbere oceňovaných prác sa hodnotí najmä autorov prístup k téme, jej spracovanie po obsahovej i formálnej stránke, výber jazykových prostriedkov a pod.
- 4.1.1.3 V prípade, že súťažné práce nedosiahnu požadovanú úroveň, môže odborná porota vyhlasovateľom navrhnúť niektorú z cien neudelieť.

Článok 5 **DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE**

5.1 Sprievodné podujatie

Vyhlasenie výsledkov súťaže v Prešove bude spojené s umeleckým programom a tvorivou dielňou na tému **Duchovná poézia, próza a dráma na Slovensku**.

5.2 Úhrada nákladov

Vyhlasovatelia súťaže uhradia zúčastneným autorom časť výdavkov spojených s účasťou na vyhodnotení súťaže v Prešove.

Článok 6 **TERMÍNY A KONTAKTY**

- 6.1 Súťaž je jednokolová. Vyhlasuje sa 31. mája 2019. Jej **uzávierka je 15. októbra 2019**. Vyhodnotenie súťaže za účasti ocenených autorov, odbornej poroty a organizátorov sa uskutoční **30.11. 2019**.
- 6.2 Výsledky XXIV. ročníka Gorazdovho literárneho Prešova budú vyhlásené na vyhodnotení súťaže v Prešove **30.11. 2019** a v médiách, ktoré zverejnia propozície tejto súťaže.
- 6.3 Osobné údaje budú spracované v súlade s Nariadením Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (ďalej len Nariadenie GDPR), resp. § 13 ods. 1 písm. a) zákona č. 18/2018 Z.z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- 6.3 Kontakty a ďalšie informácie o XXIV. Gorazdovom literárnom Prešove

Divadlo Jonáša Záborského, Prešov
– útvar osvetovej činnosti

Mgr. Ján H a n z o
riaditeľ divadla

PhDr. Dagmar R u s n á k o v á
metodička útvaru osvetovej činnosti
Tel. číslo: 051/7734187
E-mail: rusnakova.osveta@djz.sk
051/7734187
Námestie legionárov 6
081 61 Prešov

Spoločnosť svätého Gorazda, Bratislava

PaedDr. Miroslav H o l e č k o
predseda
autor projektu Gorazdov literárny Prešov

Mobil: 0918 817 131
E-mail:
mirko.holecko@gmail.com

Osuského 3/A
851 03 Bratislava

Článok 7
ZÁVEREČNÉ ÚSTANOVENIA

- 7.1 Prihlásením do súťaže udeľuje autor DJZ bezodplatne nevýhradnú licenciu podľa § 40 a nasl. zákona č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov na všetky druhy použitia literárneho diela, a to bez časového, vecného a teritoriálneho obmedzenia.
- 7.2 Texty súťažných prác sa autorom nevracajú. Zasláním prác do súťaže dáva autor súhlas na ich publikovanie na webových sídlach organizátorov GLP, ako aj v zborníku Gorazdov literárny Prešov, vydávaný DJZ.